

خیز بلند برای حفاظت از بافت‌های تاریخی

گفت و گو با حسین منصورى زاده، شهردار نراق

حسین منصورى زاده
شهردار نراق

"حسین منصورى زاده" مدیر جوانی است که از سال ۱۳۸۳ با رأی اعضای شورای شهر نراق مسوولیت شهرداری این شهر را پذیرفته است. او لیسانس مدیریت بازرگانی دارد و از زمان پذیرش مسوولیت شهرداری این شهر ۵ هزار نفری، به بافت تاریخی شهر توجه ویژه‌ای کرده است. منصورى زاده اهل نراق نیست و اصلیتی فراهانی دارد اما در این مدت با زیر و بم شهر نراق به خوبی آشنا شده است. گفت و گویی با وی ترتیب دادیم که می‌خوانید:

○ محبوبه خوانساری

شهر نراق در ابتدا کمی در مورد تاریخچه شهرداری شهر نراق توضیح دهید.

شهرداری نراق در سال ۱۳۳۹ به همراه انجمن شهر در این شهر تاریخی شکل گرفت. البته در زمان‌های بسیار دور این شهر حاکم داشت به طوریکه در زمان امام محمد باقر(ع)، فرزند ایشان برای ارشاد مردم به این شهر می‌آیند و توسط حاکم شهر، زیر عرب، به شهادت می‌رسند. معتبرترین سند بر قدمت شهر و سابقه رونق آن که به بیش از ۱۳۰۰ سال قبل بر می‌گردد حادثه به شهادت رساندن فرزند بلافضل امام محمد باقر(ع) حضرت سلطانعلی است. نراق به لحاظ موقعیت سوق الجیشی خود (قرارگرفتن در مسیر جاده ابریشم و قرارگرفتن در سر راه مدینه تا هند) همواره مورد توجه حاکمان به‌ویژه خلفای اموی و عباسی برای کنترل سادات علوی بود. در فاصله سال‌های ۱۰۰ تا ۱۱۶ هجری قمری به دلیل استقرار تعدادی از اشعرین قم در نراق، خلیفه برای کنترل و نظارت بر حال آنها فردی به اسم زبیرعرب که از اهالی بصره بود را به همراه ۴۰۰ نفر نیرو به حکومت نراق منصوب می‌کند و نراق به صورت

شهرداری شهر نراق واقع در استان مرکزی قدمتی در حدود ۵۰ سال دارد. این شهر کوچک در گذشته از موقعیتی خاص برخوردار بوده است، زیرا در مسیر جاده ابریشم قرار داشته و دارای موقعیت راهبردی اقتصادی و تجاری بوده است. شهر کوچک نراق با جاذبه‌های طبیعی زیبا، اماکن تاریخی و مذهبی، غارها، چشمه‌ها، دشت‌ها، قله‌ها و گونه‌های متنوع گیاهی و جانوری از جذابیت منحصربه‌فردی برخوردار است. این شهر در ۱۵ کیلومتری مسیر دلیجان به کاشان واقع شده است. از نظر تقسیمات کشوری، این شهر از سه طرف در محاصره کوه‌ها قرار گرفته و دارای آب‌وهوای معتدل کوهستانی است. چشمه‌ها و قنات‌های موجود در دامنه کوه‌های این شهر طراوت خاصی به شهر بخشیده است. به‌طوری که در فصل تابستان مسافران زیادی از شهرهای همجوار به نراق می‌آیند تا از باغ‌ها و مناطق خوش آب و هوا و محیط طبیعی بکر آن بهره‌مند شوند.

شهرداری شکل گرفت، بیشتر امور جاری مانند امور خدماتی و عمرانی به وسیله شهرداری انجام می‌گرفت.

شهریارا در حال حاضر این رویکرد تغییر پیدا کرده است؟

هم‌اکنون در کنار رویکردهای خدماتی و عمرانی که شهرداری به این شهر تاریخی دارد، قسمت قابل توجهی از عملکرد شهرداری در احیا و نوسازی بافت‌های تاریخی شهر متمرکز شده است. زمانی مردم بافت‌های تاریخی را تهدیدی برای خود و خانواده‌هایشان می‌دیدند، اما هم‌اکنون در احیا و شناسایی این بافت ارزشمند به دیگران با شهرداری مشارکت فعالانه‌ای دارند.

شهریارا وسعت بافت تاریخی نراق چه میزان است؟

شهر نراق ۱۲۵ هکتار وسعت دارد که از این میزان ۲۰ هکتار آن بافت تاریخی است که شامل بناهای تاریخی، خانه‌های تاریخی و محله‌های تاریخی می‌شود.

شهریارا با این تفاسیر آیا شهرداری بافت تاریخی در شهر شما شکل گرفته است؟

شهرداری نراق در سال ۱۳۸۴ با مشارکتی که با میراث فرهنگی تعریف کرد به عنوان پیمانکار سازمان میراث فرهنگی شناخته شد تا کار احیا و نوسازی بناهای تاریخی را انجام دهد. اما چندی پیش به این نتیجه رسیدیم که معاونت حفظ و احیای بافت تاریخی را در شهرداری ایجاد

پادگان و ساخلو منطقه مرکزی ایران درمی‌آید. اما کمی نزدیک‌تر و قبل از شکل‌گیری شهرداری در این شهر، نظام ارباب - رعیتی حاکم بود، خان‌ها همه امور را در دست داشتند.

شهریارا خان‌ها چگونه شهر را اداره می‌کردند؟ در گذشته کارکرد شهر تجاری بود. اگر مدیریت خان‌ها را با مدیریت‌های فعلی مقایسه کنیم، آنها در بحث مدیریت آب و حفظ قنات‌ها مدیریت خوبی داشتند که با اصلاحات ارضی، موقعیت ۱۴ قنات موجود در این شهر به خطر افتاد.

شهریارا بعد از شکل‌گیری شهرداری در این شهر چه اتفاقی‌هایی رخ داد؟

در ۵۰ سال اخیر و با روی کارآمدن شهرداری در شهر نراق و تجهیز شهر به سیستم حمل‌ونقل قسمت‌هایی از بازار تخریب شد. در گذشته با ارزیابی‌هایی که شهرداری انجام داد مشخص شد معابر کافی نیست به همین دلیل اقدام به احداث خیابان‌های جدید کرد، که این اقدام باعث تخریب بخشی از بناهای تاریخی و بازار شهر شد.

شهریارا پس به نظر شما شهرداری یکی از تخریب‌کنندگان هویت تاریخی شهر بود؟

بله. چرا که طبق نگرش‌هایی که وجود داشت به بافت تاریخی به عنوان تهدید نگاه می‌شد. بنابراین شهرداری نیز به عنوان یکی از تخریب‌کنندگان این بافت‌های ارزشمند شناخته می‌شد. ضمن اینکه در سال‌های قبل و زمانی که

آب انباری در شهر نراق

آب قناتی است که وقف حاج الله داد است. فرد نیکوکاری که بیش از ۲۰۰ سال پیش این قنات را احداث و وقف آشامیدن عموم مردم نراق کرد و هم اکنون از محله بالای این شهر وارد خانه‌های قدیمی شده و چند شاخه می‌شود. این سی پک‌ها به تناسب سطح ارتفاعی که خانه دارند دارای ۳ طبقه و کمتر است. پک در زبان محلی به پله گفته می‌شود و سی پک یعنی جایی که ۳۰ پله دارد. این محله‌ها از دیدنی‌های شهر است سو مشابه آن در ایران وجود ندارد. در ۵۰ سال گذشته آب این قنات بند آمده بود اما در چند سال اخیر شهرداری آن را احیا کرد به طوری که اگر در بافت قدیمی شهر قدم بزنیم جریان آب قنات از خانه‌های مردم عبور می‌کند و در جریان است. در مسیر آب این قنات‌ها در سه نقطه شهر سه آبنا ساخته شده است. از دیگر ویژگی‌های این شهر که به آن هویت داده است بحث بادگیرها و ۴ آسیاب بادی شهر است که قدمتی ۲۰۰ ساله دارد.

کنیم. با توجه به توانمندی‌هایی که بافت شهر نراق دارد برای این بافت طرح راهبردی تهیه شده است که معاونت حفظ و احیا ضوابط و مداخلات در بافت را با الگوگیری از طرح راهبردی انجام می‌دهد. به نوعی می‌توان گفت در شهر نراق شهرداری بافت تاریخی شکل گرفته است.

چراغ شهرداری برای حفظ هویت این شهر و بناهای تاریخی چه اقداماتی صورت داده است؟

شهرداری با اعتبارات میراث فرهنگی و سازمان شهرداری‌ها اقدام به نوسازی و بهسازی بافت‌های تاریخی کرده است. به طوری که تک‌بناهایی مانند امامزاده سلیمان و گلزار شهدا، امامزاده یحیی، مجموعه آب‌انبار و حسینیه حاج عبدالباقی به طور کامل مرمت شده است و قرار است این آب‌انبار تبدیل به موزه آب استان مرکزی شود. همچنین قرار است حمام قدیمی نراق با مساعدت مسوولان میراث فرهنگی تبدیل به موزه مردم‌شناسی شود. قدمت امامزاده‌های شهر نراق بین ۶۰۰-۷۰۰ سال است اما بناهای دیگر مربوط به عصر قاجار و حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ سال قدمت دارند. شهر نراق بازار و کاروانسرای شمس‌السلطنه دارد که اقدامات مرمتی در آن در حال انجام است و در تاجر سرا و کاروانسرای حاج مهدی هم طرح‌های استحکام‌سازی و مرمت در حال اجرا است. در شهر نراق، خانه تاریخی فاضلین نراقی قرار دارد که شخصیت‌های ملی ما هستند. خانه ملا محمد مهدی پدر و ملا احمد پسر نراقی قدمت ۲۸۰ ساله دارد که به شکل تاق‌دیس است. این بنا جزو بناهای ثبت شده میراث فرهنگی است و هم اکنون مرمت اولیه آن انجام شده است اما مرمت اصلی نیاز به اعتبار دارد. تعداد ۳۰ خانه تاریخی دیگر هم در این شهر وجود دارد که این خانه‌ها دارای سردر ورودی، سردر هشتی در ورودی، راهروی باریک اتصال دهنده به حیاط و... است. از جمله ویژگی‌های این خانه‌ها مجهز بودن به سبک است. سبک؛ از جمله دیدنی‌های شهر نراق، جریان

چراغ با توجه به هویت تاریخی شهر چه اقدامات فرهنگی از سوی شهرداری برای شناساندن این شهر انجام شده است؟

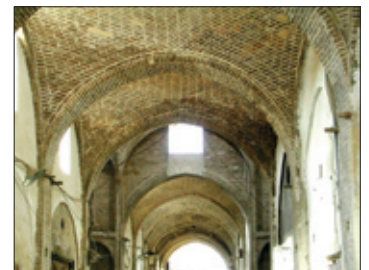
شهر در مسیر گردشگری استان مرکزی تعریف شده است. با تشکیل ستاد سفر و آموزش ۵۰ نفر از جوانان شهر، در تعطیلات نوروز سال ۱۳۸۶ تعداد ۲۰ هزار نفر از این شهر بازدید کردند که این تعداد در نوروز ۱۳۸۷ به ۴۵ هزار نفر رسید.

چراغ ظرفیت پذیرش گردشگر این شهر چه میزان است؟

زیرساخت‌های شهر خیلی محدود است و هیچ هتلی در این شهر وجود ندارد. در تعطیلات نوروزی بسیاری از گردشگران در مدارس اسکان داده شدند. با احیای بافت‌های تاریخی برای جذب بیشتر گردشگر و پویا شدن شهر نیاز به احداث برخی از زیرساخت‌ها وجود دارد.

چراغ به عنوان آخرین سؤال توضیح دهید بودجه‌های احیا و نوسازی بافت‌های تاریخی شهر از چه طریقی تأمین می‌شود؟

۱- سازمان شهرداری‌ها ۱۲۰ میلیون تومان و میراث فرهنگی هم بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان اعتبار را برای احیا و نوسازی این شهر در نظر گرفته‌اند که شهرداری نراق کار اجرای فعالیت‌های نوسازی را با حضور کارشناسان میراث فرهنگی انجام می‌دهد و خوشبختانه پویایی در این زمینه در شهر مشاهده می‌شود.

بازار شمس‌السلطنه